

Právne novinky leto 2024

Právne novinky
leto 2024

Úvod

Vážení klienti, kolegovia,

aj v období letných dovolení Vám prinášame prehľad noviniek z oblasti legislatívy a právnych vzťahov, ktoré podľa nás stoja za povšimnutie a je dobré o nich vedieť.

V aktuálnom čísle nášho newslettera sa tak dočítate o zmenách v práve ochrany spotrebiteľa, ktoré priniesol nový zákon o ochrane spotrebiteľa a s ním súvisiaca novela Občianskeho zákonníka.

Považujeme tiež za dôležité poukázať na zmeny v zákone o verejnom obstarávaní a priblížiť Vám nové povinnosti, procesy a postupy verejného obstarávania.

Vynechať sme nemohli ani pracovnoprávne vzťahy, a preto Vám prinášame prehľad dvoch aktuálnych noviel Zákonníka práce s účinnosťou od 1. augusta 2024 a od 1. januára 2025.

Tím BOOM & SMART

Obsah

- ❑ Nový zákon o ochrane spotrebiteľa a novela Občianskeho zákonníka v spotrebiteľských veciach
- ❑ Zmeny v zákone o verejnom obstarávaní
- ❑ Novela Zákonníka práce účinná od 1. augusta 2024
- ❑ Novela Zákonníka práce účinná od 1. januára 2025
- ❑ Zvyšovanie súm stravného od 1. septembra 2024

Nový zákon o ochrane spotrebiteľa

1

Nový zákon č. 108/2024 Z. z. o ochrane spotrebiteľa nadobudol účinnosť dňa 1. júla 2024 a od tohto dňa tvorí spolu s Občianskym zákonníkom ucelený rámec ochrany spotrebiteľských práv. Zákon zrušil niekoľko doteraz platných právnych predpisov, ktoré upravovali práva spotrebiteľa. Novelizované boli tiež príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka.

2

Zrušenými právnymi predpismi sú:

- zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 102/2014 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri predaji tovaru alebo poskytovaní služieb na základe zmluvy uzavretej na diaľku alebo zmluvy uzavretej mimo prevádzkových priestorov predávajúceho a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,

Nový zákon o ochrane spotrebiteľa

- zákon č. 299/2019 Z. z. o dohláde a pomoci pri riešení neodôvodnenej geografickej diskriminácie zákazníka na vnútornom trhu a o zmene zákona č. 128/2002 Z. z. o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Nový zákon tak zjednotil doteraz rozdrobenú právnu úpravu ochrany práv spotrebiteľa do jedného právneho predpisu.

Zmien je pomerne veľké množstvo, avšak za tie najpodstatnejšie považujeme nasledovné.

Nové pojmy:

Pojem „**reklamácia**“ sa nahrádza pojmom „**vytknutie vady**“.

Pôvodne „**predávajúci**“ sa označuje zjednocujúcim pojmom „**obchodník**“, pričom jeho novú definíciu nájdeme v § 52 Občianskeho zákonníka.

Nový zákon o ochrane spotrebiteľa

Obchodníkom je osoba, ktorá v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, z nej vyplývajúcim záväzkom alebo pri obchodnej praktike koná v rámci svojej podnikateľskej činnosti alebo povolania, a to aj prostredníctvom inej osoby, ktorá koná v jej mene alebo na jej účet.

Spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorá v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, z nej vyplývajúcim záväzkom alebo pri obchodnej praktike nekoná v rámci svojej podnikateľskej činnosti alebo povolania.

Novelizované ustanovenie § 612 Občianskeho zákonníka tiež definuje nový pojem „**spotrebiteľská kúpna zmluva**“. Je ňou taká kúpna zmluva, ktorá je uzavretá medzi obchodníkom ako predávajúcim a spotrebiteľom ako kupujúcim, ak je predmetom kúpy akákoľvek hnutelná vec, vrátane vecí s digitálnymi prvkami, vody, plynu alebo elektriny predávaných v obmedzenom objeme alebo v určenom množstve, a to aj vtedy, ak sa má vec ešte len vyrobiť alebo vyhotoviť.

Nový zákon o ochrane spotrebiteľa

4

Odstúpenie od zmluvy:

Lehota na odstúpenie od spotrebiteľskej zmluvy v trvaní **14 dní ostáva zachovaná**. Spotrebiteľ má tak rovnaké právo odstúpiť od zmluvy uzavretej na diaľku alebo mimo prevádzkových priestorov obchodníka do 14 dní odo dňa prevzatia tovaru alebo uzavretia zmluvy (ak je predmetom poskytnutie služby).

Nová **30 dňová lehota na odstúpenie** od zmluvy sa uplatní len vo vzťahu k právu spotrebiteľa odstúpiť od zmluvy uzatvorenej pri **nevyžiadanej návšteve** alebo v súvislosti s ňou alebo na **predajnej akcii** alebo v súvislosti s ňou.

Nevyžiadanou návštevou sa pritom rozumie návšteva obchodníka u spotrebiteľa, o ktorú tento nepožiadala alebo s ňou vopred výslovne nesúhlasil a predajnou akciou je podujatie, ktoré sa koná mimo prevádzkových priestorov obchodníka a domácnosti spotrebiteľa, je určené pre obmedzený počet spotrebiteľov, ktorí boli na akciu vopred pozvaní.

Nový zákon o ochrane spotrebiteľa

5

Zľavy z ceny tovaru:

Nová právna úprava si kladie za cieľ vysporiadať sa s nekalými praktikami obchodníkov pri predávaní zľavneného tovaru.

Podľa § 7 zákona o ochrane spotrebiteľa je obchodník povinný v každom oznámení o znížení ceny tovaru uviesť aj predchádzajúcu cenu tovaru. Tou sa rozumie najnižšia cena, za ktorú obchodník tovar v období 30 dní pred znížením jeho ceny predával. Ak zľavnený tovar nie je ešte u obchodníka v predaji aspoň 30 dní, je obchodník povinný uviesť najnižšiu cenu od momentu začatia predaja po moment poskytnutia zľavy.

Na definíciu resp. určenie predchádzajúcej ceny tovaru nemá vôbec vplyv, ako dlho zľava trvá. Predchádzajúca cena je vždy cena, za ktorú obchodník poskytoval produkt počas obdobia nie kratšieho ako 30 dní pred znížením ceny.

Nový zákon o ochrane spotrebiteľa

Takáto právna úprava by mala teda eliminovať prípady, keď predajca na krátke obdobie zníži cenu a potom ju opätovne zvýši, aby vytvoril dojem čo najvyššej zľavy. Dôvodová správa k zákonu uvádza ako príklad akciu „Black Friday“.

Ak obchodník predáva tovar prostredníctvom rôznych predajných kanálov alebo predajných miest (viaceré predajne či e-shopy) za rôzne ceny, musí ako predchádzajúcu cenu príslušného tovaru v každom z predajných kanálov alebo predajných miest uviesť najnižšiu cenu, ktorú uplatňoval v danom konkrétnom predajnom kanáli alebo na danom konkrétnom predajnom mieste počas najmenej posledných 30 dní.

Nový § 7 sa nevzťahuje na vernostné programy ani zľavové poukazy. Nevzťahuje sa ani na služby, iba na tovary.

Obchodník by už v zľavnenej ponuke tovaru nemal uvádzať len percentuálnu zľavu z ceny, ale aj cenu pôvodnú (t. j. najnižšiu cenu za uplynulých 30 dní).

Nový zákon o ochrane spotrebiteľa

6

Dodanie tovaru do 30 dní:

Občiansky zákonník v § 613 stanovuje obchodníkovi (ktorého na tomto mieste definuje ako predávajúceho) povinnosť dodať kupujúcemu predanú vec bez zbytočného odkladu, **najneskôr však do 30 dní odo dňa uzavretia zmluvy**, ak sa zmluvné strany nedohodnú inak.

Prípadné porušenie tejto povinnosti však zákon sankcionuje len zavedením možnosti spotrebiteľa odstúpiť od zmluvy.

7

Reklamačné konanie/vytknutie väd:

Reklamačné konanie a zodpovednosť za vady v spotrebiteľských veciach je už od účinnosti nového zákona o ochrane spotrebiteľa upravené len v Občianskom zákonníku.

Ak spotrebiteľ vytkne predávajúcemu vady, ten je povinný o uvedenej skutočnosti vydať mu písomné potvrdenie, a to bezodkladne.

Nový zákon o ochrane spotrebiteľa

V potvrdení o vytknutí vady predávajúci uvedie primeranú lehotu, v ktorej vadu odstráni (lehotu nesmie presiahnuť 30 dní odo dňa vytknutia vady, ibaže by bola dlhšia lehotu odôvodnená objektívnym dôvodom).

Odmietnuť reklamáciu môže obchodník aj bez odborného posudku. Ak reklamáciu odmietne, vydá o tom spotrebiteľovi písomné oznámenie, v ktorom dôvody odmietnutia uvedie. Spotrebiteľ následne môže zodpovednosť za vady predávajúceho preukázať znaleckým posudkom a v takom prípade predávajúci nemôže odmietnuť zodpovednosť za vadu.

Právo obchodníka predat' opravenú vec:

Obchodník je povinný dodať opravenú/náhradnú vec kupujúcemu na vlastné náklady. Novela Občianskeho zákonníka priznáva obchodníkovi nové právo predat' opravenú vec v prípade, ak si ju spotrebiteľ nevyzdvihne v lehote 6 mesiacov odo dňa, kedy ju mal prevziať.

Nový zákon o ochrane spotrebiteľa

Obchodník je povinný spotrebiteľa o zamýšľanom predaji vopred informovať len v prípade, ak ide o vec väčšej hodnoty. Z gramatického výkladu § 623 ods. 5 OZ možno odvodiť záver, že z predaja veci nižšej hodnoty si môže obchodník výťažok ponechať celý, avšak z predaja veci vyššej hodnoty môže obchodník pokryť len náklady, ktoré mu vznikli v súvislosti s úschovou a predajom veci. Zvyšný výťažok z predaja vyplatí spotrebiteľovi, ak si tento uplatnil právo na podiel z výťažku v primeranej lehote uvedenej predávajúcim v oznámení o zamýšľanom predaji veci.

Novela zákona o verejnom obstarávaní

1

Národná rada SR dňa 19.06.2024 schválila **novelu zákona o verejnom obstarávaní, ktorá nadobudla účinnosť dňa 1. augusta 2024** a priniesla viaceré významné zmeny.

Novela si kladie za cieľ predovšetkým znížiť administratívnu záťaž a urýchliť proces verejného obstarávania.

2

Vecná pôsobnosť zákona o verejnom obstarávaní je s účinnosťou od 01.08.2024 vylúčená pre zákazku, ktorej predpokladaná hodnota je **nižšia ako 50 000 Eur** v priebehu kalendárneho roka alebo počas platnosti zmluvy, ak sa zmluva uzatvára na dlhšie obdobie ako jeden kalendárny rok. **Na takéto zákazky sa tak zákon o verejnom obstarávaní už nevzťahuje vôbec.**

3

Členenie zákaziek definuje § 5 zákona už len ako podlimitné na nadlimitné zákazky.

Novela zákona o verejnom obstarávaní

4

Novela tiež zaviedla výnimku z vecnej pôsobnosti zákona pre podlimitné zákazky na dodanie potravín, ktorých odberateľom je zariadenie školského stravovania, účelové zariadenie vysokej školy, ktoré poskytuje stravovanie a potravín určených na stravovanie v rámci poskytovanej sociálnej služby, ktorú zadáva vyšší územný celok, obec alebo poskytovateľ sociálnej služby.

5

Súčasne sa zvyšuje finančný limit zákaziek na stavebné práce, nad ktorý sú dotknuté subjekty oprávnené podať námietky, z doterajších 800 000 EUR na 1 500 000 EUR. **Podávanie námietok však prešlo aj ďalšími zmenami.**

6

V prvom rade sa zúžil okruh subjektov oprávnených na podanie námietky. Námietky je oprávnený podať už len

- a) uchádzač,
- b) záujemca, ktorého práva alebo právom chránené záujmy boli alebo mohli byť dotknuté postupom kontrolovaného a
- c) účastník.

Novela zákona o verejnom obstarávaní

7

Námietky tak už nemôže podať

- a) osoba, ktorej práva alebo právom chránené záujmy boli/mohli byť dotknuté postupom kontrolovaného,
- b) orgán štátnej správy, ktorý osvedčí právny záujem v danej veci, ak boli kontrolovanému poskytnuté finančné prostriedky na dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služieb z Európskej únie.

8

Námietky po novom už nemožno podať ani pri

- a) zadávaní podlimitnej zákazky na dodanie tovaru/poskytnutie služby, alebo postupe zadávania podlimitnej koncesie,
- b) zadávaní podlimitnej zákazky na uskutočnenie stavebných prác, ak je predpokladaná hodnota zákazky rovná alebo nižšia ako 1 500 000 eur,
- c) zadávaní zákazky v oblasti obrany a bezpečnosti, ak je predpokladaná hodnota zákazky nižšia ako finančný limit podľa § 5 ods. 4 ZOV.

Novela zákona o verejnom obstarávaní

9

Prostredníctvom nového § 175a sa zavádza aj nový typ konania, tzv. **konanie o rozklade**. V praxi ide o zavedenie možnosti pre kontrolovaný subjekt podať opravný prostriedok (rozklad) v prípade, ak úrad začne preskúmanie úkonov kontrolovaného, výsledkom ktorého bude záver o naplnení skutkovej podstaty niektorého správneho deliktu podľa § 182 ZVO a zároveň bude kontrolovanému subjektu uložená pokuta.

Rozklad musí byť doručený úradu **do 15 dní** odo dňa doručenia rozhodnutia, proti ktorému rozklad smeruje. Podanie rozkladu má odkladný účinok a rozhoduje o ňom predseda úradu.

10

Novelou ZVO sa tiež zavádza nové rozpätie výšky pokút, ktoré umožní úradu zohľadniť priťažujúce a poľahčujúce okolnosti každého prípadu zvlášť. Za správne delikty podľa § 182 ZVO tak už bude môcť úrad uložiť pokutu v rozmedzí **0,1 % až 5 % zo zmluvnej ceny** (namiesto pôvodných fixných 5 %).

Novela zákona o verejnom obstarávaní

11

K najdôležitejším zmenám v zákone o verejnom obstarávaní sa vyjadril aj Úrad pre verejné obstarávanie SR a v prehľadnej infografike vysvetlil zmeny v postupoch verejného obstarávania.

Dokument je dostupný [TU](#).

Novela Zákonníka práce od 1.8.2024

1

Dňa **1. augusta 2024** nadobudla účinnosť **novela Zákonníka práce**, ktorá do pracovnoprávných vzťahov priniesla dve novinky.

2

1. Právo zamestnanca žiadať vyplatenie splatnej mzdy aj od dodávateľa služby, ktorého subdodávateľ je jeho zamestnávateľ

Prostredníctvom nového § 130a sa v Zákonníku práce stanovilo nové právo zamestnanca uplatniť si právo na vyplatenie mzdy, ktorá mu nebola vyplatená jeho zamestnávateľom v deň splatnosti, aj voči dodávateľovi služby na území Slovenskej republiky, ktorého priamym subdodávateľom je jeho zamestnávateľ.

O rozšírenie tejto subdodávateľskej zodpovednosti z cezhraničných aj na vnútroštátne situácie požiadala Európska komisia.

Novela Zákonníka práce od 1.8.2024

3

Limity (obmedzenia) zodpovednosti sú nasledovné:

- vzťahuje sa len na práce **v stavebníctve**, definované v prílohe 1aa ZP;
- nárok na vyplatenie mzdy je obmedzený sumou **minimálnej mzdy** platnej v čase výkonu prác, a to za každú odpracovanú hodinu (ak je vyplatená časť mzdy, nárok sa úmerne zníži);
- zamestnanec musí uplatniť právo v **šestimesačnej** prekluzívnej lehote;
- právo podľa § 130a si môže zamestnanec uplatniť od 1. augusta 2024, a to v tých prípadoch, keď právny vzťah medzi jeho zamestnávateľom a dodávateľom vznikol **1. augusta 2024 alebo neskôr.**

Novela Zákonníka práce od 1.8.2024

4

2. Deň nástupu do práce v súvislosti s ukončením povinnej školskej dochádzky

Do 31.7.2024 platilo, že pracovnoprávna subjektivita zamestnanca vzniká dovŕšením 15. roku veku a dohodnutý deň nástupu do práce nemohol predchádzať dňu ukončenia povinnej školskej dochádzky. Keďže povinná školská dochádzka končí dňa 31. augusta a nie 30. júna príslušného kalendárneho roka, študenti boli ukrátení o možnosť pracovať v letných mesiacoch júl a august.

To sa od 1.8.2024 zmenilo tak, že dohodnutý deň nástupu do práce nemôže predchádzať „*dňu ukončenia obdobia školského vyučovania posledného školského roka povinnej školskej dochádzky fyzickej osoby*“. Zamestnávateľ tak už môže zamestnať aj fyzickú osobu, ktorá dovŕšila 15 rokov veku, ale formálne ešte neukončila povinnú školskú dochádzku. Podmienkou je ukončenie vyučovania v poslednom roku povinnej školskej dochádzky.

Novela Zákonníka práce od 1.1.2025

1

Ďalšia **novela Zákonníka práce** nadobudne účinnosť dňa **1. januára 2025**. Zavádza zmenu v čerpaní príspevku na rekreáciu.

Podľa § 152a poskytuje zamestnávateľ zamestnancovi (po splnení zákonných podmienok) príspevok na rekreáciu v sume 55 % oprávnených výdavkov, najviac 275 eur v kalendárnom roku.

S účinnosťou od **1. januára 2025** sa v súvislosti s príspevkom na rekreáciu rozšíri okruh osôb, na ktoré môžu byť preukázateľné výdavky uplatnené, o rodiča zamestnanca.

Oprávneným výdavkami sa tak stanú preukázané výdavky nielen zamestnanca, ale aj jeho rodiča, a to tak na manžela zamestnanca, ako aj manžela rodiča zamestnanca.

Zvyšovanie súm stravného od 1.9.2024

1

S účinnosťou od **1. septembra 2024** sa **zvyšujú sumy stravného pri tuzemských pracovných cestách**. V uvedený deň totiž nadobudne účinnosť **opatrenie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 211/2024 Z. z. o sumách stravného**.

Sumy stravného pri tuzemských pracovných cestách pre jednotlivé časové pásma sú nasledovné:

- **8,30 eura** pre časové pásmo 5 až 12 hodín,
- **12,30 eura** pre časové pásmo nad 12 hodín až 18 hodín,
- **18,40 eura** pre časové pásmo nad 18 hodín.

Uvedená zmena sa prirodzene dotkne aj výšky príspevku na stravovanie, či hodnoty gastrolístka.

Zvyšovanie súm stravného od 1.9.2024

2

Hodnota stravovacej poukážky musí byť najmenej 75 % z výšky stravného pri pracovnej ceste v trvaní od 5 do 12 hodín. Minimálna hodnota stravovacej poukážky tak po novom predstavuje sumu **6,23 Eur.**

3

Suma finančného **príspevku na stravovanie** predstavuje najmenej 55 % minimálnej hodnoty stravovacej poukážky, teda **3,43 Eur.**